

Pandemi Döneminde Çevrimiçi Yaratıcı Drama Online Creative Drama During the Pandemic

Belgin Bal İncebacak¹

¹Temel Eğitim Bölümü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye, belgin.bal@omu.edu.tr

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi (Received Date)

08.09.2021

Kabul Tarihi (Accepted Date)

24.02.2022

*Sorumlu Yazar

Ondokuz Mayıs Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi A blok, 55200
Atakum, Samsun

belgin.bal@omu.edu.tr

Öz: Bu çalışmada yaratıcı drama yöntemiyle eğitim alan ve almayan öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma Karadeniz bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler arasından seçilen 77 katılımcı ile (38 deney grubu, 39 kontrol grubu) yürütülmüştür. Araştırmada karma deneysel desen kullanılmıştır. Deney grubuna araştırmacı tarafından geliştirilen on dört oturumluk yaratıcı drama ile tanışma programı uygulanmıştır. Kontrol grubu uzaktan eğitim sürecinde teorik ve uygulamalı derslerine devam etmişlerdir. Ölçme aracı olarak uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirleme ölçeği ve uzaktan eğitime yönelik görüş belirleme görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmanın nicel verilerinden elde edilen veriler ile deney ve kontrol grubu puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için Mann Whitney U ve tek yönlü MANOVA kullanılmıştır. Nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre yaratıcı drama dersi alan öğrencilerin uzaktan eğitimden keyif aldıkları, süreçte aktif şekilde rol aldıkları ve sanki yüz yüze eğitimdeymiş gibi hissettiklerini belirtmişlerdir. Kontrol grubu öğrencileri derste pasif oldukları ve kamera açmadan izledikleri için derse adapte olmada zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim fakültesi, çevrimiçi ders, yaratıcı drama, pandemi

Abstract: This research is aimed to reveal the views of students who are educated and not receiving creative drama about distance education. The research was conducted with 77 participants (38 students in experimental groups and 39 control groups) selected from students studying at a public university in the Black Sea region. In the research, an explanatory sequential design was used. The experimental group was given a fourteen-session creative drama dating program developed by the researcher. The control group continued their theoretical and practical courses during the distance education process. As a measurement tool, the scale of determining the views of distance education students and the vision determination interview form for distance education were used. Mann Whitney U and one-way MANOVA were used to test whether there was a significant difference between the data obtained from the quantitative data of the study and the test and control group scores. Qualitative data are analyzed by content analysis. According to the research results, students who took creative drama courses said they enjoyed distance education, took an active role in the process, and felt as if they were in face-to-face education. Control group students stated that they had difficulty adapting to the course because they were passive and watched without turning on a camera.

Keywords: Faculty of education, online course, creative drama, pandemic

Bal-İncebacak, B.. (2022). Pandemi döneminde çevrimiçi yaratıcı drama. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 218-230. <https://doi.org/10.17556/erziefd.992687>

Giriş

Covid-19'un tüm dünyaya yayılmasının ardından ülkemizde de 11 Mart 2020 tarihi ile ilk salgının ortaya çıkışı ardından eğitim öğretime ara verilmiştir (Türkiye Sağlık Bakanlığı, 2020). Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) eğitime ara verilmesi gerektiğini ifade etmiş ama süreçte kararı üniversitelere bırakmıştır (Serçemeli & Kurnaz, 2020; Yılmaz, 2020). Üç haftalık aranın ardından salgının seyrinin giderek yükselmesi ile eğitim öğretim uzaktan eğitime geçilmiştir. Keskin ve Özer (2020) uzaktan eğitimde üniversitelerin hızla uzaktan eğitime adapte olacak çalışmalar yapmaya başladığını belirtmiştir. Literatür incelendiğinde uzaktan eğitim ile ilgili birçok kavramın olduğu görülmektedir. Alanyazında mektupla eğitim, evde çalışma, bağımsız çalışma, dış çalışma, yayınlanan eğitim, uzaktan öğretim ve uzaktan öğrenme olduğunu ifade etmişlerdir (Eygü & Karaman, 2013; Kaya, 2002; Moore & Kearsley, 2005). Ayrıca uzaktan öğrenme ile ilgili (Moore & Kearsley, 2005; Aydemir, 2018) internet temelli öğrenme, açık öğretim, e-öğrenme, ağ tabanlı öğrenme, sanal öğrenme, bilgisayar temelli öğrenme gibi isimler ile isimlendirildiği görülmektedir. YÖK'ün kararından sonra üniversiteler dersleri senkron (eş zamanlı), asenkron (eş zamanlı olmayan) veya (senkron- asenkron) karma yöntem ile işlemeye başlamışlardır (Durak, Çankaya & İzmirli, 2020).

Üniversiteler akademik veri yönetim sistemi (AVYS) ve uzaktan eğitimde kullanılan programlar (adobe connect, team link, zoom, skype, google hangouts, google meet, eztalks, goto meeting, classroom, eztalks, discor, webex) ile uzaktan eğitim sürecine başlamışlardır. Bu çalışmada ifade edilen uzaktan eğitim, covid-19 salgını ile zorunlu olarak geçilen ve herkesin internet üzerinden canlı olarak bağlandığı senkron ve asenkron bağlantılar ile bir eğitmen eşliğinde işlenen dersleri ifade etmektedir.

Hodges, Moore, Lockee, Trust ve Bond (2020) okulların zorunlu kapanmasının ardından planlı bir eğitim yapılmasını gerekliliğini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim çok uzun yıllardır kullanılan bir öğretim yöntemi olmasına rağmen covid-19 salgını ile zorunlu ve planlı hale gelmiştir. Kısa sürede birçok problemin üstesinden gelinmesi beklenmektedir. Kısıtlı zamanda düşük maliyetler ile daha fazla öğrenciye ulaşılabilen yöntem olarak varlığını sürdüren uzaktan eğitimin kalitesinin artırılması önemlidir. Çünkü 2019-2020, 2020-2021 dönemleri boyunca uzaktan eğitim devam etmiş ve 2021-2022 eğitim öğretim döneminde örgün eğitime geçildiği halde birçok ders uzaktan eğitimle ile devam edilmektedir. Simonson, Schlosser ve Orellana (2011) uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili bir öğretim modeli olduğunu ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim ile ilgili algıları ortaya koymaya

çalışan çalışmalar alanyazında yer almaktadır (Altun Ekiz, 2020; Er Türküresin, 2020). Dobbs, Waid ve del Carmen (2009) çevrimiçi derslerin daha verimsiz olduğunu belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde üniversitede öğrenim gören bazı öğrencilerin süreçten verim aldıkları bazı öğrencilerin verim almadıklarını ifade ettikleri görülmüştür (Altun Ekiz, 2020). Öğrencilerin derste aktif oldukları derslerde verim aldıklarını ifade ettikleri ondan dolayı bu süreçte uzaktan eğitim devam ederse bu tarz eğitimlerin artmasının gerektiğini belirtmişlerdir (Bal İncebacak, 2021a). Traxler (2018) uzaktan eğitimin ekonomik ve ulaşılabilirlik açısından fayda sağladığını, Bozkurt (2020) ise sosyalleşme sağlayamaması, yapaylık, motivasyon eksikliği gibi olumsuz durumlardan dolayı faydalı olmadığını belirtmiştir.

Öğrencilere motivasyon, etkileşim, iletişimi artırma, başarı gibi yönlerden fayda sağlayan eğitimler arasında yaratıcı drama olduğu literatürde ifade edilmektedir (Bal İncebacak, Sarışan Tungaç & Yaman, 2019; Oruç & Çağır, 2018; Sarışan Tungaç, Yaman & Bal İncebacak, 2018; Tuncel, 2009). Bu açıdan bu yöntem ile derslerin işlenmesinin uzaktan eğitimin dezavantajlarından olan iletişim eksikliği, motivasyon düşüklüğü gibi olumsuzlukların bir kısmını ortadan kaldıracak düşünülmemektedir. San (1996) yaratıcı dramayı, doğaçlama ve rol oynama teknikleri ile bir grubun bir konu ya da olay hakkında kendi yaşantılarından yola çıkarak deneyim yaşadığı çalışmalar olarak ifade etmiştir. Yaratıcı drama bireyin aktif olduğu bir yöntemdir. Önder (2012) yaratıcı dramanın bireyin yaşantısına, hareketlerine, etkileşime, grup çalışmasına bakarak öğrenme sağladığı yöntem olduğunu ifade etmiştir. Uzaktan eğitimde yaratıcı drama dersi yüz yüze ortamda yapılan birçok etkinliğin çevrimiçi ortama uyarlanması olarak ifade edilebilir. Uzaktan eğitim başladığında birçok eğitmen uzaktan eğitimde yaratıcı drama denemelerine başlamış ve yüz yüze verilen eğitimler çevrimiçi ortama taşınmaya başlanmıştır. Bu süreçte eğitmenler zorlanmış olsalar bile süreç içinde uygun atölye planları ile süreçlerini yapılandırmışlar ve çevrimiçi yaratıcı drama eğitimleri verilmeye başlanmıştır. Uzaktan eğitimde yaratıcı drama dersi yüz yüze eğitimde olduğu gibi uyarlanmıştır. Bu süreçte örnek verilecek olursa yüz yüze ortamda oynatılan bir ısınma oyunu “*Aynı Kişi ile Örümlü Top Oyunu*” çevrimiçi ortamda şu şekilde uyarlanmıştır. Yüz yüze eğitimde lider elindeki topu X kişisine atar. X kişisi de Y kişisine atar. Herkes farklı bir kişiye atar. Ama topu attığı kişiyi unutmaması gerekir. Top tekrar lidere gelirse liderin yine X kişisine atacağını unutmaması gerekir. A kişisi de Y kişisine atar ve oyun bir kişinin aynı kişiye atması ile bir döngüye döner ve oyun tamamlanır. Çevrimiçi ortam bu oyun hayali bir top ile oynanır. Kişiler yüz yüze eğitimde olduğu gibi hayali topu atarak oyun başlar. Lider elindeki hayali topu X kişisine atacağını ismini söyleyerek atıyor gibi yapar. X kişisi de hayali topu önce tutar ve sonrasında Y kişisine atacağını söyler ve hayali topu atar. Yine herkes attığı kişiyi unutmamalıdır. Attığı kişiyi unutan ya da benzer kişiye atarak döngüye giren oyun bitirilir. Benzer şekilde doğaçlama çalışmalarında ikili doğaçlamalarda yine kişilere roller verilir. Rollere uygun doğaçlamalar yapılır. Süreçte kameralar açık olduğu için herkes birbirini görmekte ve yüz yüze ortamda olduğu gibi sohbet edebilmektedir. Donuk imge gibi grup ile yapılacak etkinliklerde bireyselle dönüştürülerek sürece uyarlanmaktadır. Kameraların kapalı olarak uzaktan eğitim

şeklinde işlenen dersler yerine, daha verimli olacak şekilde derslerin verimli bir şekilde geçmesine alternatif sunacağı düşünülmektedir. Bu açıdan uzaktan eğitimdeki eksikliği hissedilen birçok dezavantaj aslında yaratıcı drama ile önlenebileceğine inanılmaktadır. Öğrencilerin çevrimiçi süreçte uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin ortaya çıkartılması ve yaratıcı drama dersinin uzaktan eğitime bakış açısını değiştirip değiştirmediğinin belirlenmesi amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Bal İncebacak (2021b) çalışmasında uzaktan eğitimde yaratıcı drama dersinin etkili olduğu ve sosyalleşmeyi arttırdığını ifade etmiştir. Bu çalışmada yaratıcı drama yöntemiyle eğitim alan ve almayan öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çünkü uzaktan eğitimde öğrencilerin aktif olduğu süreçlerde verim aldığı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma Creswell (2014)’de belirtilen açıklamalı sıralı karma desenin (explanatory sequential design) kullanıldığı yarı deneysel desen bir çalışmadır. Açıklayıcı sıralı karma desen nicel veriler ile deneysel sürecin etkileri belirlenir ve süreç sonunda deneysel çalışmanın sonuçlarını derinlemesine anlamak için nitel yöntemle başvurularak uygulanan bir yöntemdir (Creswell ve Clark, 2015). Araştırmanın bağımsız değişkeni “yaratıcı drama dersi” ve cinsiyet, bağımlı değişkeni de öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleridir.

Evren-Örneklem

Araştırma Karadeniz bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerden oluşmaktadır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile gruplar belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi maliyet ve kolaylık açısından tercih edilen elverişli örnekleme, araştırmacının hedef evrenden örneklemini oluşturmak için ulaşabileceği en kolay öğelere yönelmesi yöntemidir (Vogt, Gardner & Haefele, 2012). Bu açıdan pandemi döneminde bu yöntemin uygun olduğu düşünülerek bu şekilde örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Çalışma grubu 38 deney grubu, 39 kontrol grubu ile çalışma yürütülmüştür. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre deney grubunda 24 kadın, 14 erkek, kontrol grubunda 22 kadın, 17 erkek öğrencidir. Deney grubu senkron ve asenkron derslerinin yanı sıra 14 haftalık uzaktan eğitim aracılığıyla yaratıcı drama dersi almış, kontrol grubu ise senkron ve asenkron dersler ile uzaktan şekilde eğitim öğretimine devam etmiştir. Deney grubu yaratıcı drama dersi alan, kontrol grubu yaratıcı drama dersi haricinde uzaktan eğitim alan gruptur.

Tablo 1’e göre deney grubu öğrencilerinin %63,1’i kadın, %36,8’i erkektir. Kontrol grubu öğrencilerinin %56,4’ü kadın, %43,5’i erkektir.

Tablo 1: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistikleri

Gruplar	Değişken	Grup	f	%
Deney Grubu	Cinsiyet	Kadın	24	63,1
		Erkek	14	36,8
Kontrol Gurubu	Cinsiyet	Kadın	22	56,4
		Erkek	17	43,5

Verilerin Toplanması/Süreç

Yaratıcı drama dersini alan deney grubu her oturumu 2 saatlik atölyelerden oluşan 14 oturumla 28 saat süren bir programa dahil olmuşlardır. Dersler uzaktan eğitim sürecinde işlenmiş olup, tüm katılımcıların kameralarını açtığı ve sürece aktif şekilde dahil oldukları bir program dahilinde yürütülmüştür. Süreçte ilk oturumda grubun birbirini tanıması için tanışma ve kaynaşma çalışması yapılmıştır. İkinci oturumda uyum çalışması, üçüncü oturumda güven çalışması, dördüncü oturumda dramanın bileşenleri, beşinci oturumda oyun ve drama ilişkisi, altıncı oturumda beden dili, sen dili ben dili, yedinci oturumda doğaçlama ve rol oynama, sekizinci oturumda sosyal olaylar ve drama ilişkisi, dokuzuncu oturumda iletişim engelleri, onuncu oturumda rahatlama ve hissetme çalışmaları, on birinci oturumda yaratıcı dramayı masal, şiir ve resim ile ilişkilendirme, on ikinci oturumda yaratıcı drama planı oluşturma, on üçüncü ve on dördüncü oturumda öğrencilerin kendi oluşturdukları planları sunmaları sağlanmıştır. Kontrol grubunda seçmeli ders uzaktan eğitim ile sunum tarzında işlenmiştir. Süreçte dersler eğitmenin kamerasını dahi açmadan ders anlattığı ders şeklinde işlenmiştir. Ayrıca her ders için hazırlanmış olan asenkron videolar AVYS sistemine yüklenerek öğrencilerin daha sonra da izlemelerine olanak tanınmıştır. Ayrıca ders notları her iki grup için paylaşılmış ve süreçte her iki gruba ödevler verilmiştir.

Bu çalışma Ondokuz Mayıs Üniversitesinin Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Kararları 2021/661 sayısı karar sayısının izni ile toplanmıştır.

Veri toplama araçları

Veri toplama aracı olarak bu çalışmada hem nitel hem de nicel verilerin toplanmasına imkân sağlayan iki veri toplama aracı kullanılmıştır. Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine ait görüşlerini ortaya çıkarmak için uzaktan eğitime yönelik geliştirilen ölçek, nitel veriler içinde süreç hakkında ayrıntılı bilgi almak için geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerini Belirleme Ölçeği

Yıldırım, Yıldırım, Çelik ve Karaman (2014) tarafından geliştirilen uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirleme ölçeği 18 madde, 4 faktörden oluşmaktadır. Ölçeği oluşturan faktörler kişisel uygunluk, etkililik, öğreticilik ve yakınlık olarak isimlendirilmiştir. Kişisel uygunluk faktöründe "*istediğim zamanda istediğim yerden derse katılma esnekliğine ihtiyacım var.*", etkililik faktöründe "*uzaktan eğitim öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağlar.*", öğreticilik faktöründe "*öğrenmek için yüz yüze iletişime ihtiyaç duyarım.*" yakınlık faktöründe "*verilen görevleri ertelemeyi alışkanlık haline getirmiş bir kişiyim*" maddeleri örnek olarak gösterilebilir. Kişisel uygunluk faktörünün Cronbach's alpha katsayısı 0,86, etkililik faktörünün Cronbach's alpha katsayısı 0,81, öğreticilik faktörünün Cronbach's alpha katsayısı 0,80, yakınlık faktörünün Cronbach's alpha katsayısı 0,79 olarak hesaplanmıştır. Ölçek, 1 (hiçbir zaman katılmıyorum), 2 (nadiren katılıyorum), 3 (bazen katılıyorum), 4 (genellikle katılıyorum), 5 (her zaman katılıyorum) şeklinde 5'li likert

ölçeğidir. Cronbach alfa katsayısının $\geq 0,90$ mükemmel $0,70 \leq \alpha < 0,90$ İyi $0,60 \leq \alpha < 0,70$ kabul edilebilir $0,50 \leq \alpha < 0,60$ zayıf $\alpha < 0,50$ kabul edilemez olarak yorumlanmaktadır (Özdamar, 2002). Bu çalışmada ölçeğin kişisel uygunluk faktörünün Cronbach's alpha katsayısı 0,82, etkililik faktörünün Cronbach's alpha katsayısı 0,87, öğreticilik faktörünün Cronbach's alpha katsayısı 0,60, yakınlık faktörünün Cronbach's alpha katsayısı 0,75, toplam Cronbach's alpha katsayısı 0,90 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınacak en yüksek puan 90, en düşük 18 puandır. Ölçek maddelerinden alınan puanlar 18-36 puan arası düşük, 37-71 arası orta, 72-100 arası yüksek olarak değerlendirilmektedir.

Nicel olarak uzaktan eğitime ilişkin ölçek maddeleri ile görüşleri alınan öğrencilerin süreç hakkında daha ayrıntılı bilgi almak için görüşme formu geliştirilmiştir.

Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş Belirleme Görüşme Formu

Uzaktan eğitime yönelik görüş belirleme görüşme formu deney ve kontrol grubuna uygulanacak şekilde oluşturulmuş ve final sınavlarına ilave soru olarak eklenerek uygulanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinde veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme, insanların duygularını, düşüncelerini, bakış açılarını ve algılarını ortaya koymada kullanılan oldukça güçlü bir yöntemdir (Bogdan & Biklen, 1992). Formun geliştirilme sürecinde ilk olarak ulusal ve uluslararası literatür incelenmiştir. Süreçte uzaktan eğitim süreçleri hakkında görüşleri ortaya çıkartmayı hedefleyen çalışmalar incelenmiş ve 9 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturulmuştur. Hazırlanan taslak form ilk olarak nitel çalışma yapan bir doktora sahibi uzmana gönderilmiş ve sorular hakkında uzman görüşü alınmıştır. Daha sonra ölçeğe değerlendirme alanında doktora bir uzmana daha gönderilerek onlardan gelen dönütlere göre benzer sorular birleştirilmiş, gereksiz olarak görülen sorular çıkartılarak forma son şekli verilmiştir. Görüşme formunda yer alan örnek sorular aşağıdadır:

1. Uzaktan eğitim süreci sizin için ne ifade etmektedir?
2. Uzaktan eğitimde aldığımız dersleri değerlendirebilir misiniz?
3. Derslerinizin işleme yöntemine göre değerlendirebilir misiniz? soruları yer almaktadır.

Bu şekilde yaratıcı drama dersini alan ve almayan öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır.

Veri Toplama Süreci

Görüşme formuna dayalı yarı yapılandırılmış görüşmeler 2020-2021 eğitim öğretim döneminde araştırmacının dersine kayıtlı olan öğrencilere araştırmacı tarafından yapılmıştır. Görüşmeler final sınavı sonrasında gerçekleştirilmiştir. Nitel veriler final sınavı sonrasında çevrimiçi ortama aktarılan google form aracılığıyla toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada hem nitel hem de nicel veriler toplanmıştır. Google form ile toplanan veriler excel formatında indirilmiş ve daha sonra bir istatistik programına aktararak analizleri yapılmıştır. Bir nicel değişken ile toplanan verilerin normal dağılım sergileyip sergilemediği, ortalama, ortanca, mod

değerlerinin birbirine yakın olması, değerlerin histogram dağılımı çan eğrisi şeklinde olması, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayılarının -1+1 aralığında olması, normal Q-Q plot grafiğinde noktaların 45 derecelik doğru üstünde (ya da çok yakınında) olması açısından değerlendirilmektedir (Cevahir, 2020). Çalışmanın nicel verilerinden elde edilen veriler normallik dağılımını sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmiş ve basıklık (.91) ve çarpıklık (.73) değerleri kontrol edilmiştir. Örneklem büyüklüğü 30'un altındaysa non-parametrik değilse parametrik testler tercih edilmelidir (Özdamar, 2002). Deney ve kontrol grubu kıyaslaması için veriler normal dağılım göstermektedir. Ama deney ve kontrol grubunu kendi içinde kıyaslama da yeterli sayıya ulaşmamıştır. Bundan dolayı veriler grupların karşılaştırmalarında parametrik, değişkenlerin karşılaştırılmasında non-parametrik istatistikler ile analiz edilmiştir. Deney ve kontrol grubu puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Mann-Whitney U testi ve tek yönlü MONOVA testi kullanılmıştır. Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirleme ölçeğinin Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi değerlerine (0.95) sonuçlarına bakılmıştır. Deney grubu ($\bar{X}=2,53$, S,12; p>,111) ve kontrol grubu ($\bar{X}=2,43$, S,14; p>,200) Kolmogorov-Smirnov testi sonucuna göre çalışmada nonparametrik testler kullanılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testi sonucuna göre cinsiyet değişkeninde Mann-Whitney U testi, ölçeğin alt boyutlarına göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmede tek yönlü MONOVA testi kullanılmıştır. Nitel veriler, öğrencilerin görüşme formuna verdikleri cevaplar öncelikle bir word ortamına aktarılmış ve tek bir veri seti elde edilmiştir. Bütün veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Verilerin analizinde satır satır karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışma verileri ikinci bir araştırmacı tarafından analiz edilerek, iki araştırmacının yapmış oldukları analizleri karşılaştırmıştır. Kod ve temalarda görüş birliğine varılarak isimlendirilmiştir. Veriler kod ve temalara göre çözümlenerek sıklık tablosu ile verilerle sunulmuştur. Verilerin analizinde yardımcı olan araştırmacı araştırma görevlisi olup, nitel analiz konusunda birçok çalışması olan deneyimli bir araştırmacıdır.

Güvenirlilik ve Geçerlik

Nitel araştırmaların geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için Güler, Halıcıoğlu, Taşkın (2015) kararlılık, tekrarlanabilirlik ve doğruluk olarak üç kavramdan söz etmişlerdir. Kararlılık için, her bir yapılan ölçümün tekrarlanan kodlamalar neticesinde aynı sonucu vermesi olarak ifade edilmiştir. Bu

durum için her iki araştırmacı da verileri iki hafta ara ile analiz etmiş ve aynı sonuçları elde edip etmediğini kontrol etmiştir. Tekrarlanabilirlik, aynı verilerin farklı araştırmacılar tarafından analiz edildiğinde ortaya çıkan kod ve temaların aynı olmasını ifade eder. Bu süreç için veri seti üçüncü bir araştırmacıya sunulmuş ve verileri analiz etmesi istenilmiştir. Süreç sonrasında benzer tema ve kodların ortaya çıktığı görülmüştür. Doğruluk ise bir sürecin uygunluk derecesini ifade etmektedir. Yani metinlerin standart formlara sadık kalarak analiz edilmesini olarak söylenebilir. Veriler analiz edildikten sonra veri toplanan öğrencilere analizler gösterilmiş ve üye kontrolü çalışması yaptırılarak verilerin doğru süreci ifade edip etmediği kontrol edilmiştir. Ayrıca iç geçerlik için grupların denk olması önemlidir. Bu süreçte kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi ile gruplar belirlendiği için iç geçerliği düşüren bir sınırlılık olarak bu durum ifade edilebilir.

Bulgular

Çalışmanın bu kısmında araştırma problemine ait bulgular nitel ve nicel bulgular başlığı altında yer verilmiştir.

Nicel Bulgular

Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirleme ölçeğinin betimsel istatistiklerine ait bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2 incelendiğinde, deney grubu öğrencilerinin “kişisel uygunluk” ($\bar{x}=15,24$), “etkililik” ($\bar{x}=11$), “yatkinlik” ($\bar{x}=10,76$) ve “toplum” ($\bar{x}=45,55$) boyutlarından aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında orta düzeyde olduğu görülmektedir. Ancak deney grubu öğrencilerin “öğreticilik” ($\bar{x}=8,55$) boyutunda düşük ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Kontrol grubu öğrencilerinin “kişisel uygunluk” ($\bar{x}=13,59$), “yatkinlik” ($\bar{x}=11,46$) ve “toplum” ($\bar{x}=43,82$) boyutlarında aldıkları puan ortalamaları maksimum puana göre değerlendirildiğinde orta düzeyde olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerin “etkililik” ($\bar{x}=9,74$), “öğreticilik” ($\bar{x}=8,92$) boyutunda düşük ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre deney grubu öğrencilerinin uzaktan eğitim uygulamalarında kontrol grubu öğrencilerine göre daha memnun oldukları söylenebilir. Deney grubu öğrencilerinin öğreticilik ve yatkinlik boyutlarında kontrol grubuna göre kısmen daha düşük puanlar elde ettikleri görülmektedir.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U testinin sonuçları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 2: Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirleme ölçeğinin betimsel istatistikleri

	Boyut	N	Min.	Max.	\bar{x}	Ss	Skewness
Deney Grubu	Kişisel Uygunluk	38	6	30	15,24	6,61	Çarpıklık .91
	Etkililik	38	5	25	11	5,85	
	Öğreticilik	38	4	20	8,55	4,32	
	Yatkinlik	38	4	15	10,76	3,68	
	Toplam	38	24	76	45,55	13,49	
Kontrol Gurubu	Kişisel Uygunluk	39	6	30	13,59	6,75	Kurtosis Basıklık .73
	Etkililik	39	5	25	9,74	5,74	
	Öğreticilik	39	4	20	8,92	4,84	
	Yatkinlik	39	4	15	11,46	3,08	
	Toplam	39	19	85	43,82	16,09	

Tablo 3: Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları

	Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra toplamı	U	p
Deney Grubu	Kişisel Uygunluk	Kadın	24	20,21	485,00	151,00	,60
		Erkek	14	18,29	256,00		
	Etkililik	Kadın	24	19,21	461,00	161,00	,83
		Erkek	14	20,00	280,00		
	Öğreticilik	Kadın	24	18,65	447,50	147,50	,52
		Erkek	14	20,96	293,50		
Yatkınlık	Kadın	24	22,15	531,50	104,50	,05	
	Erkek	14	14,96	209,50			
Kontrol Gurubu	Kişisel Uygunluk	Kadın	22	18,32	403,00	150,00	,29
		Erkek	17	22,18	377,00		
	Etkililik	Kadın	22	17,18	378,00	125,00	,06
		Erkek	17	23,65	402,00		
	Öğreticilik	Kadın	22	20,61	453,50	173,50	,69
		Erkek	17	19,21	326,50		
	Yatkınlık	Kadın	22	23,93	526,50	100,50	,01
		Erkek	17	14,91	253,50		

Tablo 3'e göre deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin ölçeğin alt faktörleri bakımından incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin kişisel uygunluk ve yatkınlık boyutlarında kadın öğrencilerin aldıkları puan ortalamalarının daha yüksek olduğu, etkililik ve öğreticilik boyutlarında erkek öğrencilerin ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir. Kontrol grubunda ise kadın öğrencilerin öğreticilik ve yatkınlık boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerin aldıkları puan ortalamalarının anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan U testi sonucuna göre "yatkınlık" alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmektedir [$p < 0.05$]. Buna göre her iki grupta da kadın öğrencilerin "yatkınlık" boyutunda aldıkları puanlar erkek öğrencilerden daha yüksektir. Kontrol grubunda "kişisel uygunluk", "etkililik" alt boyutlarında ve ölçeğin genelinde erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre aldıkları puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. "öğreticilik" boyutunda ise kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha yüksek puan ortalamasına sahiptir. Kontrol grubunda ise yatkınlık boyutundan anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Deney ve kontrol gruplarına göre uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirleme ölçeği alt boyutlarına ilişkin tek yönlü Manova analizi sonuçları

Alt Boyut	Gruplar	N	\bar{X}	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Kişisel Uygunluk	DG	38	15,23	45,915	6,60	,820	,214	,645
	KG	39	13,69		6,75			
Etkililik	DG	38	11,00	30,382	5,85	,127	,817	,369
	KG	39	9,47		5,74			
Öğreticilik	DG	38	8,55	2,641	4,31	,905	,382	,538
	KG	39	8,92		4,84			
Yatkınlık	DG	38	10,76	9,387	3,67	1,028	3,19	,078
	KG	39	11,46		3,07			

* $p < .05$, ** $p < .01$

Tablo 5: Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri

Tema	Deney Grubu Kodlar	f	Kontrol Grubu Kodlar	f
Etkileşim açısından olumlu/olumsuz	Derse severek katılma	38	Derse katılmak istememe	20
	Aktif görev alma	38	Sürece dâhil olamama	20
	Uygulama yapma	32	Uygulama eksikliği	31
	İletişim kurma	25	İletişim problemleri	20
	Sosyalleşebilme	25	Sosyalleşememe	32
	Motivasyon yükseltme	24	Motivasyon eksikliği	16
	Odaklanabilme	20	Odaklanma problemi	20
	Grup çalışması yapma	20	Grup çalışması eksikliği	15
	İyi yapılandırılmış ödev	5	Ödev fazlalığı	25
	Derslere zamanında yetişme	35	Derslere zamanında yetişme	38
Avantaj	Evden katılma	25	Evden katılma	23
	Tekrar imkânı	18	Tekrar imkânı	20
	İstedığımız an katılma	12	İstedığımız an katılma	10
	Birçok eğitim alma imkânı	12	Birçok eğitim alma imkânı	10

Yaratıcı drama dersi açısından uzaktan eğitimi değerlendiren deney grubu öğrencileri ile yaratıcı drama dersini almayan öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde deney grubu öğrencilerinin süreçten olumlu şekilde verim aldıkları diğer öğrencilerin daha fazla olumsuzluk yaşadıkları görülmektedir. Öğrencilerin alıntılarını ile bu görüşler desteklenmiştir. Örneğin derslere katılım sağlama, evden rahat bağlanma, farklı eğitim alma imkânı, evde olmanın zorluğu, kapsamlı ödevler, sosyalleşememe gibi olumlu ve olumsuz görüşlere örnek olarak kontrol grubu öğrencinin görüşü:

KG1: “Uzaktan eğitim bana göre zorunlu olmadıkça uygulanmaması gereken bir yöntem... Elbette çoğu zaman yattığımız yerden derse girdik, sabah derslerine 6’da uyanıp hazırlanmak zorunda kalmadık evet bu kısımları rahattı ama bence her güzel şeyin bir bedeli var ve örgün eğitimden yanayım. Sabah 6’da uyanmayı kim özler açıkçası ben özledim. İşlenen derslerin ise hem faydalı hem faydasız olduğunu düşünüyorum. Şu şekilde açıklamam gerekirse online olarak belki de erişmemizin çoğu zaman maddi manevi mümkün olmadığı çok fazla eğitim ellerimizin altındaydı. Bu nedenle faydalıydı ancak bilgisayar başında saatlerce oturduk, evdeyiz diye aslında o kadar da gerekli olmayan ve aşırı yüklü, kapsamlı ödevler verildi. Sosyalleşmeyi unuttuk. Arkadaş, okul, yurt ortamlarını özledik. Odağımız ekran başında çok çabuk dağıldı.”

KG9: “Uzaktan eğitim sürecinin benim için yorucu geçtiğini söyleyebilirim. Verilen ödev ve sorumlulukların daha fazla artmasıyla bunları yetiştirme ve takip etme konusunda problem yaşadım. Tek olumlu yönü evde oturduğumuz yerde birçok eğitime ulaşabilmemiz oldu ancak yine de yüz yüze eğitim kadar verimli olduğu düşünmüyorum. Özellikle staj yapmadan mezun olmak mesleki yeterliliğe sahip olmadığımı hissettiriyor.” Bu durum aslında tüm öğrenciler için benzer sorunların olduğunu da göstermektedir.

Ödevlerin fazla olması ile ilgili öğrenci görüşü;

DG2: “Uzaktan eğitim çok sıkıcı ama itiraf etmeliyim ki, birçok ev işlerini yapabildiğim hem dinleyip hem çalışabildiğim bir süreç olduğu için iyiydi diye bilirim. Derslerimiz ağır olsa da ödevlerimiz fazla olsa da rahatlığı da vardı. Bazı dersler uzaktan işlenemiyor onu anladım. Yaratıcı drama mesela evet, uzaktan da iyiydi ama yüz yüze olsaydı daha güzel ola bilirdi” Deney grubu öğrencileri de yüz yüze eğitimi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Yaratıcı drama dersi

sosyalleşme sağlayan derslerin başında gelmektedir. Aynı zamanda verim alınan bir ders olduğunu da ifade etmişlerdir.

Deney grubu öğrencilerinden;

DG5: “Yaratıcı drama dersi uzaktan eğitimde verilen en etkili derslerden biriydi diyebilirim. Çünkü derste hem sosyalleştik hem de ders işledik. Süreçte yüz yüze hissi veren tek dersti diyebilirim.”

DG 12: “Uzaktan eğitim süreci benim için giderek daha sıkıcı ve zor bir hal almaya başlamıştı. Sürekli bilgisayar başında olmanın sıkıntılarını yaşayarak görmüş olduk. Dersler açısından baktığımda faydalı olan ve yeterince faydasını göremediğim dersler oldu. Uzun süren derslerde kendi adıma bir süre sonra odaklanma problemleri yaşadığımı söyleyebilirim. Bunun yanında yaratıcı drama dersi eğlenceli geçen, keyif aldığım dersti. Uzaktan da olsa çok verimli bir şekilde öğrendim.” Yüz yüze ders işlemekte isteyen öğrencilere nazaran yüz yüze hissi veren ders olması açısından yaratıcı drama dersi süreçte en avantajlı ders konumundadır.

Uzaktan eğitim hem deney hem de kontrol grubu öğrencileri için zor geçen bir süreci barındırmaktadır.

DG25: “Açık konuşmak gerekirse aşırı zorlandığım bir dönem geçirdiğimi söylemek isterim. Okula gitmeyi seven, disiplinli olan ve ödevlerimi vaktinde teslim etmeye özen gösteren birisiydim. Pandemin başında aynı disiplin duruşumu ve ödevlerimi yapmak için büyük emek harcadım fakat ikinci senenin (bu dönem) sonuna doğru artık yorulduğumu, kendimi bir ödev robotu gibi hissettiğimi, makale okumayı severken makaleye görememe durumuna gelmiş ve gelecek kaygısı olan bir durumu geldim. Hocaların bu süreçte bizim için çok çalıştığını ve bu dönemin asla bir kaybı olmaması için ellerinden gelenin, yaptığına eminim ve görmekteyim yine de maalesef bulunduğumuz süreci de göz önünde bulundurarak ruhsal olarak yorgunluğunun yanında ödevler yaparken de zorlandığımız ve hatta ders dinlemek için artık kendimizi zorladığımız bir duruma dönüştü. Ama genellemem gerekirse bütün bu olumsuzluklara rağmen yaratıcı drama (derse severek girdimiz ve gün saydığımız) dersi gibi, uygulama toplantılarda yapılan grup çalışmaları ve varsa canlandırılmaları ile eğitime için önemli olduğu, katkı sağladı ve yardımcı olduğunun kanaatindeyim.” Süreçte öğrenciler yaratıcı drama dersi ile birçok avantaj kazanmışlardır. Öğrencilerin görüşlerine genel itibarı ile bakıldığında kontrol grubu ise uzaktan eğitimin dezavantajlarından fazlasıyla etkilenmiş bir grup konumundadır.

Uzaktan eğitimde aldığımız dersleri değerlendirebilir misiniz? sorusuna ilişkin öğrenci görüşlerinin analizi aşağıda yer almaktadır.

Deney grubu öğrencileri yaratıcı drama yöntemiyle aldıkları uzaktan eğitimi eğlenceli, aktif katılım sağlanan, keyifli, birlikte hareket etme imkânı, interaktif katılım sağlandığını, kontrol grubunda ise sıkıcı, aktif katılım sağlayamama, keyifsiz, yorucu, pasif dinlenen dersler, aşırı bilgi yüklemesi, uygulama eksiği olduğunu ifade etmişlerdir. Her iki grup içinde ortak olan ise araştırma yapma olanakları, ulaşılabilirlik ve derslere zamanında girme avantajları olduğunu gruplar ifade etmişlerdir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uzaktan almış oldukları dersleri değerlendirildiğinde deney grubu için olumlu kontrol grubu için olumsuz süreçlerin yaşandığı görülmektedir.

Öğrencilerin görüşleri alındığında;

DG25: “Uzaktan eğitimde işlenen dersler hakkında pek bir düşüncem yok çünkü başka bir çözüm yoktu en iyi çözüm bu şekilde olabilirdi ancak yüz yüze eğitimin yerini maalesef ki tutamadı yaratıcı drama dersimizi hocamız sayesinde uzaktan eğitime olabildiğince güzel uygulayabildik.”

KG23: “Uzaktan eğitim süreci benim için oldukça yorucu bir süreçti. Olumlu yönü olarak evden her türlü eğitime ulaşabilmemizi sayabilirim ama ne kadar da her derse ulaşabilsek de yüz yüze yapılan hiçbir dersin ya da etkinliğin yerini tutmayacağını söyleyebilirim.”

KG32: “Uzaktan eğitim süreci zor bir süreçti. Evde birçok sorumluluklarımızın olması, ders çalışma ortamının olmaması, korona virüsten dolayı motivasyon düşüklüğü, hastalık ve daha birçok faktör eğitim hayatımızı etkiledi. Dördüncü sınıf olarak staj yapamamak da çok üzücüydü. Yaratıcı drama dersini alma imkânımız oldu. Kesinlikle etkili bir yöntemdi. Ulaşılabilirlik açısından olumlu sonuçlar elde ettik. Kendimizi geliştirmek adına birçok eğitimi uzaktan alma imkânı da oldu.”

KG35: “Uzaktan eğitim süreci, yaşanan toplum sağlığı sorunu ile birlikte hayatımıza girdi ve olması gerekende bir süreçti. Fakat bu eğitim anlayışının birçok eğitimci tarafından yanlış da algılandığı düşüncesindeyim. Özellikle öğrencinin pasifleşmesi hem alandan hem dersten uzaklaştıranda bir

faktördü. Öğretmenlerin hız kesmeden anlatım yaptığı ve öğrencinin hep dinlediği, iletişimden uzak ve verimsiz de oldu. Kimi zaman ek dersler ve yoğun ödevlendirmeler söz konusuydu. Kimisinin çok gerekli ve olması gerektiğini düşünsem de bazıları verilmek için verilen ödevler gibiydi. Öğrenci olarak bu süreci yoğun ve stresli yaşadık fakat yine de dönem sonunda iken baktığımda kendime çok şey de katabildiğimi, alabildiğim en iyi verimi almaya çalıştığımı görüyorum.” Öğrencilerin alıntılarında bakıldığında süreçten mustarip oldukları görülmektedir.

Yaratıcı drama dersi alan öğrencilerin süreç hakkında görüşleri hakkında alıntılara bakıldığında;

DG6: “Uzaktan eğitim sürecinde herkesin katılım gösterebildiği ve eğlendiren derslere katılırken keyif aldım. Yaratıcı drama dersi de bu derslerin en başında geliyor.”

DG8: “Yaratıcı drama dersini dinlemekten çok keyif aldım. Sadece dinlemek değil derse katılmak ve dersi izlemekten de fazlaca keyif aldığım doğrudur. Ve arkadaşlarımı da görmek ve birlikte drama oyunlarını oynamak çok eğlenceliydi. Sadece teorik bilgi vermek değil teorik bilgiyi daramayla süsleyerek dersi bir sanat haline getirmek çok çok keyifliydi.”

DG14: “Dört yıl boyunca kuramsal bilgilerin işlendiği derslerden farklı bir ders olan yaratıcı drama dersi, eğlenirken kendi sorunlarımızı tespit etmede ve bunları gidermede bize yardımcı oldu. Bu derse aktif bir katılım sağladım. Dersin içeriği ve hocamızın yaptığı etkinlikler çok keyifli bir dönem geçirmemizi sağladı.”

DG25: “Uzaktan eğitim boyunca işlenen dersler arasında en çok eğlendiklerimden bir tanesi yaratıcı drama oldu. Yüz yüze dersin uzaktan eğitime uyarlanması bakımından çok çok iyiydi ve dersin uygulanmasında çok emek verilmiş bir dersti. Uzaktan eğitime uyarlanan drama dersi planları çok akıcı ve verimli geçti. Özellikle katılım ve birlik içinde dersin işlenmesi çok öğretici ve keyif verici oldu.”

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin derslerin işleniş yöntemine ilişkin görüşlerinin analizi aşağıda yer almaktadır. Derslerin uzaktan işlenmesinde yaratıcı drama dersinin farkını ortaya koyan alıntılara bakıldığında öğrencilerin süreçten çok verim aldıkları görülmektedir.

Tablo 6: Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uzaktan eğitim ile aldıkları derslere ilişkin görüşleri

Tema	Deney Grubu Kodlar	f	Kontrol Grubu Kodlar	f
Deney Grubu için Olumlu/ Kontrol Grubu için Olumsuz	Eğlenceliydi	37	Sıkıcıydı	25
	Aktif katılım	37	Aktif katılım gösterememe	15
	Keyifliydi	37	Keyifsizdi	16
	Birlikte hareket imkânı	30	Yalnız başına kalma	10
	Güzeldi	30	Yorucuydu	12
	Ders planı iyi yapılandırılmış	20	İyi yapılandırılmayan dersler	2
	Eğlenceli sorumluluklar	15	Gereksiz sorumluluklar	8
	İnteraktif katılım	15	Pasifleşme	5
	Bilgi paylaşımı	10	Bilgi yüklemesi	5
	Uygulama yapabilme	8	Uygulama eksikliği	12
Hem Deney hem Kontrol Grubu için Olumlu	Araştırma yapma imkânı	10	Araştırma yapma imkânı	2
	Her şeye ulaşılabilirlik	10	Her şeye ulaşılabilirlik	9
	Derse zamanında girme	8	Derse zamanında girme	8

Tablo 7: Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uzaktan eğitim ile aldıkları derslerin işleniş yöntemine ilişkin görüşleri

Tema	Deney Grubu kodlar	f	Kontrol Grubu Kodlar	f
Deney Grubu için	Verimli	38	Verimsiz	37
	Derse katılım	38	Slayttan ders dinleme	35
	Kendini tanıma fırsatı	35	Kendine vakit ayıramama	30
Olumlu/	Hayat ile bağlantı kurma	35	Teorik bilgi aktarımı	25
	Öğrenirken dinlenme	30	Öğrenirken yorulma	25
Kontrol Grubu için Olumsuz	İletişimi yüksek	20	İletişim azlığı	20
	Sınıfça kaynaştık	5	Sınıfça iletişim kuramadık	8
	Hocanın samimiliği	5	Hocaların donukluğu	2

DG11: “Uzaktan eğitim zaman ve mekân fark etmeksizin bireylerin eğitime katılması ya da keyfi olarak katılmaması olarak tanımlayabilirim. Benim için yaratıcı drama dersi verimli bir dersti. Hiçbirini kaçırmama özen gösterdiğimi, her ders bana ayrı bir duygu, düşünce kattığını, insanın kendisini tanımaya bir fırsat sağladığını, günlük hayatta karşımıza çıkan olaylarda daha pratik çözümler üretmeye yardımcı olduğunu düşünüyorum. Dersler sadece bir ders değil aynı zamanda gerçek hayatın bir ön sahnesi ya da hazırlığı gibiydi. Benim için değerli olan kısımda buydu. Sadece bir ders değil ayrıca gerçek hayattın kendisine hazırlayan, kendimi yetiştirmeye yardımcı olan ve beynimin durmadan çalışmasını sağlayan bir dersti.”. Derslerin kaçırmadan dinlediklerini ifade etmişlerdir. Bu da uzaktan eğitimin en büyük dezavantajı olan dersleri düzenli takip etmenin önünde geçmede yaratıcı drama yönteminin kullanacağına kanıt olabilir. Yaratıcı drama dersinde öğrenciler eğlenip keyif aldıklarını ifade etmişlerdir. Aksine kontrol grubu öğrencileri ise keyif alamadıklarını ifade etmişlerdir.

KG25: “Uzaktan eğitim sürecinde online olarak işlediğimiz derslerde genel olarak dinleyici olarak katılım sağladık. Sorularımız olduğu kısımda yazarak sormayı tercih ettik. Derslerde çok fazla etkileşim ve iletişim kuramadığımız için fazla verimli geçtiğini düşünmüyorum maalesef uzaktan eğitim sürecinin.”.

DG19: “En çok keyif verici ders Yaratıcı Dramayı benim için. Çünkü bu derste, dersten çok oyun oynuyormuşuz gibime gelirdi. Diğer derslere bakarak bu ders daha eğlendirici ve keyif vericiydi. Üstelik hayal etme yerlerinde birkaç dakikalığına bile olsa kafamız dinlenmiş oluyordu ve diğer derslerin ödevlerini ve ders streslerini unutturuyordu. Bu ders beni motive edip güne güzel başlamamı sağladı. Üstelik günü güzel geçirebilmem için güç verirdi bana. Bazen yaratıcı drama ders sayesinde kafam dinlenirdi. Dersten çok her şeyden mola verilmiş ve kafa dağıtmak için eğleniyormuşuz gibiydi. Birkaç saatliğine bütün dertleri unutturup, terapi gibi geldi bu ders bana.”, Derslerden sıkılıp dersi takip etmeyen ve derslerin verimsiz geçtiğini söyleyen kontrol grubuna göre yaratıcı drama dersi bu açıdan da avantaj sağlamaktadır.

DG23: “Uzaktan eğitim sürecinde klasik şekilde slayttan açılıp anlatılan derslerden hiç verim aldığımı düşünmüyorum. Bunun yanında çok tatlı biri olan Belgin hocamızın yaratıcı drama dersini dinlemek ve derse katılmak oldukça keyifliydi.”,

DG29: “Uzaktan eğitim süreci boyunca çok farklı içeriği olan derslere katıldım. Bu derslerin bazılarının uygulamalı olması gerektiğini düşünüyorum fakat uzaktan eğitim sürecinde bu pek mümkün olmadı. Haliyle beklenen ve istenen verim de alınamamış oldu. Derslerde daha aktif olduğumda örneğin yaratıcı drama dersi, hem keyifli bir şekilde ders işlendi hem de daha çok verim aldığımı düşünüyorum. Sadece

anlatıcı ve dinleyici olarak işlenen klasik derslerin sıkıcı ve verimsiz olduğunu düşünüyorum.”,

DG32: “Bu dönem boyunca keyif aldığım ders sadece yaratıcı drama dersiydi. Diğer dersler daha çok teori üzerinden işlendi ve açıkçası yeterli verim alamadım. Ancak yaratıcı drama dersinde biz öğrenciler aktif yer aldık, dersin işleniş çok keyifliydi, öğretmenimiz güler yüzlü, anlayışlı, bize değer veren, düşüncelerimizi önemseyen, fikirlerimiz anlayışla kabul eden birisidir. Böylelikle derslerden aldığımız keyif birkaç kat artmış oldu ve açıkçası sadece yaratıcı dramaya dair bilgiler öğrenmedik. Bu süreçte öğretmenimizin tavırları, anlayışı, empatisi ve zaman yönetimiyle birlikte bir grup liderinin nasıl olabileceğini de görmüş bulunduk. Dersler boyunca uzaktan da olsa alt sınıfla kaynaşmış olduk, 4 yıl boyunca aynı sınıflarda oturduğumuz sınıf arkadaşlarımızın hayatlarına dair birçok bilgi edinmiş bulunduk, kısacası birlikte vakit geçirdik, eğlendik, çeşitli duygu durumlarını yaşadık ve bu dönemde tam da ihtiyacım varmış böyle bir derse dediğim bir dönem geçirmiş bulunduk”

DG25: “Bu süreçte kendimin de aktif olduğu daha çok uygulamaya dönük derslerden keyif aldım. Yaratıcı drama bunların en başında yer alırken uygulama derslerimizin bazı etkinlikleri içinde keyifli olduğunu düşünüyorum. Uzaktan eğitim sürecinde sunum yaparak ders anlatan hocalardan verim sağlayamadığını ifade eden öğrencilere karşın yaratıcı drama ile daha verimli ders işledikleri görülmektedir.”,

DG26: “İçine aktif olarak dahil olduğum dersler daha keyifliydi. Bu dersler içerisinde yaratıcı drama en başta gelmektedir.”,

DG36: “Bazı dersler verimli olurken bazı dersler kopuk ve verimsiz oldu. Son sınıf olmamız gereğiyle staj yapmamız gerekirken işlenen dersler tekrar niteliğinde oldu ve sıkıcı geçti. İlk kez aldığımız yaratıcı drama dersi ise gerçekten çok güzel ve verimli geçti. Derste hem eğlendik hem öğrendik. Süreçte sürekli aktiftik. Diğer derslerimize göre en fazla verim aldığım ders diyebilirim.”,

DG37: “Uzaktan eğitimle işlenen derslerin birçoğunun verimsiz geçtiğini düşünerek; aynısını yaratıcı drama için söyleyemeyeceğim. Eğlenirken öğreten, güldürürken düşündürülen bir ders oldu. Herkese söz hakkı verilmeye çalışılması, liderin ilgili ve samimi davranışları sayesinde katılmaktan zevk duyduğum derslerden biriydi.”

DG38: “yüz yüze eğitimde ders esnasında iletişim kurmayı, söz almayı ve etkileşim içerisinde ders işlemeyi seven bir öğrenciydim. Uzaktan eğitim bu noktalarda bizi kısıtlayan bir eğitim. Ancak bazı hocalarımız bizleri derse aktif olarak katan ve karşılıklı etkileşime dayanan bir eğitim süreci yürütmeye çalıştı. Bu şekilde işlenen derslerin biz öğrenciler açısından daha öğretici ve akılda kalıcı olduğunu düşünüyorum. Yaratıcı drama dersi de tamamen etkileşim içerisinde olduğumuz ve

birçok farklı teknik ile derse öğrencilerin katılımının sağlandığı bir ders olduğu için yüksek verim ve keyif aldığım derslerden biri oldu.”

Tartışma ve Sonuç

Yaratıcı drama yöntemiyle eğitim alan ve almayan öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla ilgili çalışma yapılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin görüşleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik deney grubunun (43,82) görüşleri kontrol grubuna (46,54) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Boyutlardan aldıkları maksimum puana göre deney grubu açısından değerlendirildiğinde üç alt boyutta (kişisel uygunluk, etkililik, yatkınlık) orta düzeyde bir alt boyutta (öğreticilik) düşük düzeydeyken, kontrol grubu öğrencilerinin iki alt boyutta (kişisel uygunluk, yatkınlık) orta düzeyde iki alt boyutta (etkililik, öğreticilik) düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğreticilik ve yatkınlık alt boyutlarında kontrol grubu öğrencilerinin puanlarının deney grubu öğrencilerine kıyasla çok ufak bir fark olsa da daha yüksek ortalamaya sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Puan ortalamalarına göre uzaktan eğitim sürecinde her iki grubunda süreçten kısmen memnun kaldıkları ifade edilebilir. Alanyazın çalışmalarına bakıldığında uzaktan eğitim sürecinden öğrencilerin süreçten kısmen memnun kaldıkları belirlenmiştir (Gürleyik & Akdemir, 2018; Hakkari, 2018; Keskin & Özer, 2020). Deney grubu öğrencilerin kişisel uygunluk boyutunda özellikle uzaktan eğitimi olumlu bulmuştur. Benzer şekilde Pinar ve Akgül (2020) uzaktan eğitimin faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuca göre deney grubu öğrencilerinin uzaktan eğitim uygulamalarında kontrol grubu öğrencilerine göre kısmen memnun oldukları söylenebilir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre bakıldığında deney grubunda yer alan kadın öğrencilerin puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu kontrol grubunda ise tam tersi olarak erkek öğrencilerin aldıkları puan ortalamasının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Kırallı ve Alcı'nın (2016) çalışmasında erkek öğrencilerin uzaktan eğitime daha yatkın olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Doğan (2020) kız öğrencilerin bu süreçten daha memnun olduklarını ifade etmiştir. İlgili çalışmada deney grubunun kız öğrencilerinin daha yatkın olduğu görülmektedir. Bu süreçteki farklılığın sebebinin işlenen öğretim yönteminin etkisi olduğu düşünülmektedir. Yaratıcı drama yönteminde kız öğrencilerin süreçten daha fazla verim aldıkları düşünülebilir.

Uzaktan eğitim süreci deney grubu öğrencileri için yaratıcı drama dersi açısından verimli, severek katıldıkları, aktif görev aldıkları, uygulama yaptıkları, sınıfça iletişim kurdukları, motivasyonlarını yükselttiği, odaklanabildikleri, grup çalışması yaptıkları süreç olarak ifade etmişlerdir. Kontrol grubu öğrencilerinin süreçte ders katılmak istemedikleri, sürece dahil olamadıkları, uygulama eksikliği yaşadıkları, iletişim problemi yaşadıkları, sosyalleşemedikleri, süreçte motivasyon eksikliği yaşadıkları, odaklanma problemleri olduğu, grup çalışması yapmadıkları ve ödev fazlalığı olduğunu uzaktan eğitim sürecinin bu açılardan verimsiz olduğunu ifade etmişlerdir. Altun Ekiz (2020) uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin bir kısmını verim aldığını bir kısmının verim alamadığını belirtmiştir. İlgili çalışmada dersin etkisi ile

deney grubu öğrencilerinin süreçten verim aldıklarını, kontrol grubu öğrencilerinin verimsiz bir süreç yaşadıklarını belirtmiştir. Öğrenciler süreçte aktif katılım gösterdikleri derslerde verim aldıklarını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Bal İncebacak (2021a) çalışmasının sonuçları da öğrencilerin derslerde aktif oldukları derslerde verim adlıklarını bu yüzden bu derslerin arttırması gerektiğini ifade ettiklerini belirtmiştir. Dobbs, Waid ve del Carmen (2009) online derslerin daha verimsiz olduğunu belirtmişlerdir. Simonson, Schlosser ve Orellana (2011) ise uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili bir öğretim modeli olduğunu ifade etmişlerdir. Deney grubu öğrencileri de uzaktan eğitimde yüz yüze eğitim gibi eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitimin faydalarının biri de farklı alanda çalışan ya da okumak isteyenlerin fayda sağladığı bir süreç olduğudur. Gökbulut (2020) ve Bates (2015) bu süreçte benzer sonuçlar elde etmiştir. Çalışmasında öğrencilerin uzaktan eğitim döneminde farklı bölümlerden ders alma ve çalışma imkânı sağlaması bakımından verimli geçtiğini ifade ettiği görülmektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları en büyük problemin mobil cihaz ve bilgisayar temin etme, internet bağlantısı gibi sorunları olduğu alanyazında ifade edilmiştir (Gökbulut, 2020). Bu çalışmanın bulgularını destekler nitelikler her iki grup öğrencinin de ortak yaşadığı problem internet ve bilgisayar temini olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yine en büyük problemlerden birinin evde olma ve ev ortamından kaynaklı dikkatlerini toparlayamama olduğu görülmektedir. Er Türküresin (2020) yapmış olduğu çalışmada da ev gürlütüsünden dikkatlerini toparlayamadıkları, disiplin problemi yaşadıklarını belirtmiştir. Bu sonuç alanyazında yapılan çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir. Reime, Harris, Aksnes ve Mikkelsen (2008) uzaktan eğitim sürecinde etkileşimin az olduğunu ve bundan kaynaklı öğrencilerin derse ilgilerinin azaldığını ifade etmiştir. Benzer şekilde kontrol grubu öğrencilerin etkileşim kurmadıkları derslerde derslerden uzaklaştıklarını ifade ederken, deney grubu öğrencileri ise iletişim kurup derste aktif oldukları için derse olan ilgilerinin arttığını ifade etmişlerdir.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uzaktan eğitim ile aldıkları derslere ilişkin görüşleri incelendiğinde yaratıcı drama dersi ile uzaktan eğitim sürecinin eğlenceli, aktif katılım gösterdikleri, keyif aldıkları, birlikte hareket imkânı sağladığı bir ortam sağladığını belirtirken, kontrol grubu öğrencilerinin derslerin sıkıcı, aktif katılım sağlayamadıkları, keyifsiz, yalnız kaldıkları, yorucu, gereksiz sorumluluk yüklemesine maruz kaldıkları ifade edilmiştir. Hem deney hem de kontrol grubu öğrencileri maddi açıdan rahatlık sağlaması, derslere istedikleri zaman girebilme imkânı, tekrar imlanı gibi uzaktan eğitimin faydalarını belirtmişlerdir. Traxler (2018) ekonomiklik ve ulaşılabilirlik açısından uzaktan eğitimin faydalı olduğu ifade etmiştir. Bozkurt (2020) uzaktan eğitim derslerinde sosyalleşme sağlayamaması, yapaylık, motivasyon eksikliği gibi olumsuz durumlardan dolayı faydalı olmadığını belirtmiştir. Benzer şekilde kontrol grubu öğrencileri de süreçte motivasyon kaybına uğradıkları, sosyalleşme sağlayamadıkları daha yapay ve samimiyezsiz bir ortam olduğunu ifade ederken deney grubu öğrencileri bu sürecin tam tersi olarak aksine motive oldukları, sıcak ve samimi bir ortam olduğunu, yüz yüze de bile tanıdıkları arkadaşları hakkında bu ders ile çok fazla bilgiler edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Yaratıcı drama dersi normal öğretimde

birçok derste uygulanmış ve etkililiği test edilmiş bir yöntemdir (Bal İncebacak, Sarışan Tungaç & Yaman, 2019; Oruç & Çağır, 2018; Sarışan Tungaç, Yaman & Bal İncebacak, 2018; Tuncel, 2009). Bu çalışma ile uzaktan eğitim sürecinde etkililiği test edilmiş ve başarı sağlayan bir yöntem olduğu ortaya konulmuştur. Uzaktan eğitimde yaşanan birçok dezavantajı avantaja çevirdiği öğrenci alıntılarında anlaşılmaktadır. Süreçte keyif alıp verim aldıkları derslerin en başında olduğunu hatta bazı öğrenciler tarafından verim alınan tek ders olduğunu ifade etmişlerdir. Deney grubu öğrencileri yaratıcı drama dersi ile hem yaşantılarında hem hareketlerinde aynı zamanda kişisel ve mesleki yaşamlarına olumlu katkıları olan bir ders olduğunu ifade etmişlerdir. Alanyazında yapılan çalışmaların bulguları benzer sonuçlar içermektedir. Yaratıcı drama ile işlenen dersler sonunda Gürdal, Şahin ve Çağlar (2001) ile Kahyaoğlu, Yavuzer ve Aydede (2010) derslerin daha eğlenceli daha aktif geçtiğini ifade etmişlerdir. Önder (2012) benzer şekilde yaratıcı drama dersi le öğrencilerin yaşantısı, hareketleri, etkileşime olumlu etkileri olduğunu ifade etmiştir. Bu açıdan uzaktan eğitim sürecinde yaratıcı drama yönteminin sürece entegre etmesi öğrencilerin motivasyonlarını artırma bakımından etkili olacaktır.

Genel olarak değerlendirildiğinde uzaktan eğitiminin hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin olduğu görülmektedir. Yaratıcı drama gibi öğrenciyi aktif kılan yöntemler ile uzaktan eğitimde yaşanan sorunların birçoğunun önüne geçildiği görülmektedir. Bu açıdan bu yöntem ile derslerin işlenmesi en azından uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin daha aktif olacağı şekilde derslerin işlenmesi uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunların üstesinden gelmek için iyi bir avantaj sağlayabilir. Ayrıca bir öneri olarak bilgisayar temini ve internet temini noktasında sıkıntı yaşayan öğrencilere bu konuda destek verilerek bu tür olumsuzluklardan yaşayan sorunların ortadan kaldırılması sağlanabilir. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinin devam etmesi durumunda öğrencilerin ev ortamından uzakta kapsül siteminde bilgisayara ve internete bağlanacakları mekânlar oluşturularak hem sosyal mesafeye uyulup hem de var olan dezavantajın ortadan kaldırılması sağlanabilir.

Yazar Katkı Oranı

Yazar çalışmada başka bir yazarın katkısı olmadığını ve çalışmanın son halini okuduğunu ve onayladığını beyan etmektedir.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışma Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Yayın Etik Kurulu tarafından 27/08/2021 tarih 2021/661 sayılı etik kurul kararı ile yürütülmüştür

Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Kaynaklar

Altun Ekiz, M. (2020). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karantina dönemindeki uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri (nitel bir araştırma). *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(Özel Sayı 1), 1-13. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/srad/issue/54676/740217>

- Aydemir, M. (2018). *Uzaktan eğitim program, ders ve materyal tasarımı*. Ankara: Eğitim Yayınevi
- Bal İncebacak, B., Sarışan Tungaç, A., & Yaman, S. (2019). Yaratıcı drama etkinlikleri fen merak duygusu üzerindeki etkileri, *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 162-184. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/736605>
- Bal İncebacak, B., (2021a). *Çocuk Gelişimi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri*, Mediterranean Summit 5th International Social Sciences Congress, August 7-8, 2021, Mersin www.akdenizkongresi.org
- Bal İncebacak, B., (2021b). *Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Online Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları ve Sürece İlişkin Görüşleri*, Mediterranean Summit 5th International Social Sciences Congress, August 7-8, 2021, Mersin www.akdenizkongresi.org
- Bates, A., W. (2015). *Teaching in a digital age. Open Educational Resources Collection*. 6. University of Missouri, St. Louis. <https://irl.umsl.edu/oer/6>
- Bogdan, R.C. & Biklen, S.K. (1992) *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods*, Boston
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1215818>
- Büyükoztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile Nicel Veri Analizi Rehberi*, İstanbul
- Creswell, J. W., & Plano-Clark, V. L. (2015). *Karma yöntem araştırmaları: tasarımı ve yürütülmesi* (Y. Dede ve S. B. Demir, Çev.). Ankara
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4th ed.). London
- Dobbs, R.R., Waid, C.A., & del Carmen, A. (2009). Students' Perceptions of Online Courses: The Effect of Online Course Experience. *Quarterly Review of Distance Education*, 10(1), 9-26. August 10, 2021 <https://www.learntechlib.org/p/103628/>.
- Dogan, Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin uzaktan çevrimiçi yabancı dil öğrenmeye yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18 (1), 483-504. <https://doi.org/10.37217/tebd.655955>
- Durak, G., Çankaya, S., & İzmirli, S. (2020). COVID-19 pandemi döneminde Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.743080>
- Er Türküresin, H. (2020). COVID-19 Pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 597-618. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787509>
- Eygü, H., & Karaman, S. (2013). Uzaktan eğitim öğrencilerinin memnuniyet algıları üzerine bir araştırma,

- Sosyal Bilimler*, 3(1),36-59.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/181058>
- Gökbulut, B. (2020). Distance education students' opinions on distance education. Durnalı, M. & Limon, İ. (Ed.) *Enriching Teaching and Learning Environments With Contemporary Technologies* (p. 138-152). USA: IGI Global <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-3383-3.ch008>
- Güler, A., Halıcıoğlu, M. B., & Taşgım, S. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gürdal, A., Şahin, F., & Çağlar, A. (2001). *Fen eğitimi: İlkeler, stratejiler ve yöntemler*. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Yayın no:668.
- Gürleyik, S., & Akdemir, E. (2018). Guiding curriculum development: Student perceptions for the second language learning in technology-enhanced learning environments. *Journal of Education and Training Studies*, 6(4), 131-138. <https://doi.org/10.11114/jets.v6i4.2994>
- Hakkari, F. (2018). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin uzaktan eğitim derslerine yönelik görüşleri. *Journal of Social and Humanities Sciences Research-SHSR Journal*, 5(23), 1140-1151. http://www.jshsr.org/Makaleler/1424893739_09_20_18_5-23.ID467.%20Hakkari_1140-1151.pdf
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*. <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergencyremote-teaching-and-online-learning>
- Kahyaoglu, H., Yavuzer, Y., & Aydede, M.N. (2010). The effectiveness of creative drama method on achievement in science teaching. *The Journal of Turkish Educational Sciences*, 8(3), 741-758.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*, 1.Baskı, Ankara
- Keskin, M., & Özer, K. D. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1196338>
- Kıralı, F., & Alcı, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algısına ilişkin görüşleri, *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 8 (30), 55-83. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaud/issue/30078/324645>
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2005). *Distance education: A systems view of online learning*. Cengage Learning. <https://doi.org/10.1080/00131911.2020.1766204>
- Oruç, Ş., & Çağır, S. (2018). Investigation of the use of drama method in 5th grade students social studies class. *International Journal of Social Science Research*, 7(1), 154-174. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/502504>
- Önder, A. (2012). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama*. Ankara.
- Özdamar K. (2002). *Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi-I*. Eskişehir
- Pınar, M. A., & Akgül, D. G. (2020). The Opinions of Secondary School Students About Giving Science Courses with Distance Education During the Covid-19 Pandemic. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 10(2), 461-486. <http://doi.org/10.26579/jocress.377>
- Reime, M. H., Harris, A., Aksnes, J., & Mikkelsen, J. (2008). The most successful method in teaching nursing students infection control–Elearning or lecture?. *Nurse Education Today*, 28(7), 798-806. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2008.03.005>
- Sağlık Bakanlığı (2020). *Covid-19 (Sars-CoV-2 Enfeksiyonu) Rehberi*. https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/COVID-19_Rehberi.pdf
- San, İ. (1996). Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: Eğitsel yaratıcı drama. *Yeni Türkiye (Eğitim Özel Sayısı)*, 7, 148-160.
- Sarışan Tungaç, A., Yaman, S., & Bal İncebacak, B. (2018). Investigating the views of secondary school students related to scientific literacy and scientific inquiry: A creative drama activity, *Journal of Baltic Science Education*, 17(3), 367-380. <https://dx.doi.org/10.33225/jbse/18.17.367>
- Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1164104>
- Simonson, M., Schlosser, C., & Orellana, A. (2011). Distance education research: A review of the literature. *Journal of Computing in Higher Education*, 23(2-3), 124. <https://doi.org/10.1007/s12528-011-9045-8>
- Traxler J. (2018). Distance Learning—Predictions and Possibilities. *Education Sciences*.8(1), 2-13. <https://doi.org/10.3390/educsci8010035>
- Tuncel, S. (2009). *İlköğretim 6. sınıf fen ve teknoloji dersinde maddenin tanecikli yapısı ünitesinin yaratıcı drama ile öğretiminin öğrencilerin başarısına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Vogt, W. P., Gardner, D. C., & Haefele, L. M. (2012). *When To Use What Research Design*. New York: Guilford Press. <https://eric.ed.gov/?id=ED530594>
- Yıldırım, S., Yıldırım, G., Çelik, E., & Karaman, S. (2014). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri: Bir ölçek geliştirme çalışması, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 365-370. <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/34.yildirim.pdf>
- Yılmaz, N. A. (2020). Yükseköğretim kurumlarında covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim durumu hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılması: Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü örneği. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(1), 15-20. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1188630>

Extended Summary

Introduction

This research is aimed to reveal the views of students who are educated and not receiving creative drama about distance education. It is how creative drama provides learning by looking at the individual's life, movements, interaction, and group work. In this respect, many disadvantages that are felt in the lack of distance education can be prevented by creative drama. This study was carried out to reveal students' views on distance education in the online process and to determine whether the creative drama course changed the way they view distance education. It has been stated that creative drama course is effective on distance education and increases socialization. Education as it is thought that students are gaining efficiency in the processes in which they are active in distance education.

Method

The research was conducted with 77 participants (38 students in experimental groups and 39 control groups) selected from students studying at a public university in the Black Sea region. In the research, explanatory sequential design was used. The experimental group was given a fourteen-session creative drama dating program developed by the researcher. The control group continued their theoretical and practical courses during the distance education process. As a measurement tool, the Scale of Determining the Views of Distance Education Students developed by Yıldırım et al. (2014) and the Vision Determination Interview Form for Distance Education were used. One-way MANOVA, and Mann Whitney U test were used to test whether there was a significant difference between the data obtained from the quantitative data of the study and the test and control group scores.

Findings, Discussion and Results

Qualitative data were analyzed by content analysis. According to the research results, students who took creative drama courses said they enjoyed distance education, took an active role in the process, and felt as if they were in face-to-face education. Control group students stated that they had difficulty adapting to the course because they were passive and watched without turning on a camera. The distance education process is efficient in terms of creative drama courses for experimental group students, and they participate lovingly, take an active part, practice, communicate as a class, increase their motivation, focus, and do group work. They stated that the control group students did not want to participate in the course in the process, they cannot participate in the process, they have a lack of practice, they have communication problems, they cannot socialize, they have a lack of motivation in the process, they have focus problems, they do not do group work. There is a surplus of homework, and the distance education process is inefficient in these respects. Both the experimental and control group students have stated the benefits of distance education, such as providing financial comfort, the possibility of entering the courses at any time, and spelling again. Bozkurt (2020) stated that it is not helpful due to negative situations such as inability to socialize in distance education courses, artificiality, lack of motivation. Similarly,

while the control group students stated that there is a more artificial and insincere environment in which they lose motivation in the process and cannot socialize, it has been seen that the experimental group students are motivated, warm and friendly and that they learn a lot about their friends, even face-to-face, with this course.

When the descriptive statistics of the scale for determining the views of distance education students towards distance education are examined, it is seen that the total score of the control group is 46.54 while the total score of the experimental group is 43.82.

When evaluated in the experimental group according to the maximum score they got from the dimensions, three sub-dimensions (personal suitability, effectiveness, familiarity) were at a moderate level in one sub-dimension (instructiveness). The control group students had an average level in two sub-dimensions (personal suitability, familiarity) and two sub-dimensions (effectiveness, instructiveness). They were determined to be at a low level.

When evaluated in general, it is seen that there are both positive and negative aspects of distance education. It is seen that many of the problems experienced in distance education are prevented by the methods that activate the student, such as creative drama. In this respect, the processing of courses with this method can provide a good advantage to overcome the problems experienced in the distance education process, at least in that the students are more active in the distance education process.

In addition, as a proposal, students who have difficulties in the provision of computers and internet can be supported in this regard and problems experienced by such negativity can be eliminated. In addition, if the distance education process continues, it can be ensured that the social distance is observed and the existing disadvantage is eliminated by creating places where students can connect to the computer and the internet in the capsule system away from the home environment. The experimental group students stated that the creative drama course is a course that has positive contributions to both their lives and movements, as well as their personal and professional lives. The findings of the studies conducted in the literature contain similar results. At the end of the courses taught with creative drama, Gürdal et al. (2001) and Kahyaoglu et al. (2010) stated that the lessons were more fun and more active. Önder (2012) similarly stated that creative drama courses positively affect students' lives, movements, and interactions. In this respect, it is thought that the integration of the creative drama method into the distance education process will be effective in terms of increasing the students' motivation.

When evaluated in general, it is seen that distance education has both positive and negative aspects. It is seen that many of the problems experienced in distance education were prevented with the methods that make the student activities, such as creative drama. In this respect, the processing of the courses with this method so that the students will be more active, at least in the distance education process, can provide an excellent advantage to overcome the problems experienced in the distance education process. In addition, as a suggestion, students who have problems with computer and internet supply can be supported in this regard, and the problems experienced from such negativities can be eliminated. In

addition, if the distance education process continues, spaces can be created where students will connect to the computer and the internet in the capsule system away from the home environment. Both social distances can be complied with, and the existing disadvantage can be eliminated.

Author Contribution Rate

The author declares that no other author has contributed to the study and that he has read and approved the final version of the study.

Ethical Declaration

The purposes and procedure of the current study were granted approval from the ethical committee of the Ondokuz Mayıs University (Ethics Committee Approval Issue Numbers: 27.08.2021-2021/661).

Conflict Statement

The author declares that there is no conflict of interest with any institution or person.